

Christelijke Hogeschool Windesheim

B Finance & Control

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In december 2019 is de bestaande hbo-bacheloropleiding Finance & Control (F&C) van hogeschool Windesheim bezocht door een visitatiepanel van NQA. De opleiding biedt een vierjarig voltijdprogramma aan in Zwolle en in Almere. De opleiding wordt in het Nederlands verzorgd. Beide locaties trekken vooral studenten aan uit de eigen regio. Rond de 750 studenten volgen nu de opleiding (Zwolle: 539, Almere 220).

Het panel beoordeelt de opleiding F&C in zijn geheel als **positief**. De opleiding leidt studenten op tot all-round financieel professionals. De opleiding presenteert zichzelf als 'dé brede bedrijfseconomische opleiding van Nederland' die vakinhoudelijk toonaangevend is, sterk verankerd is in de regio en waarbij er sprake is van een grote betrokkenheid van de docenten bij hun studenten. De opleiding heeft een uitstekende reputatie in het land en bij haar afnemend veld. De opleiding in Zwolle heeft voor de derde keer op rij het predicaat 'topopleiding' mogen ontvangen. De opleiding in Almere concurreert goed mee om diezelfde titel. Een groot deel van de studenten vindt bij het afstuderen al een baan of studeert verder aan een universitaire (vervolg)studie. De opleiding heeft ingezet op het verder aanbieden en integreren van individuele leerroutes. Gegeven de karakteristiek 'vakinhoudelijk toonaangevend' moet de opleiding actualiteiten op het terrein van ict en digitalisering steviger integreren in de curricula. Tevens staat zij voor de uitdaging om gepersonaliseerd leren voor, en vergroten van eigenaarschap bij, studenten zichtbaarder te maken, dan wel te ontwikkelen. Bijvoorbeeld via het verder flexibiliseren van onderwijs en toetsing.

Beoogde leerresultaten

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor standaard 1. De opleiding F&C heeft de curricula in Zwolle en Almere vormgegeven vanuit een passende set beoogde leerresultaten die is ontleend aan het landelijke profiel, zoals dat bestaat voor Finance & Control (2016) en door het landelijke werkveld is gevalideerd. Hierin is het hbo-bachelorniveau geborgd. De leerresultaten zijn verder uitgewerkt en afgestemd met de regionale werkvelden rondom Zwolle en Almere. F&C leidt studenten op tot all-round financieel professionals met een open blik en een onderzoekende houding. De opleiding kent een sterke verankering in de regio. Dat blijkt onder meer uit de wijze waarop de opleiding per locatie de leerresultaten heeft vertaald naar een curriculum en dat heeft gedaan in nauwe afstemming met het werkveld.

Onderwijsleeromgeving

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor standaard 2. Vanuit de beoogde leerresultaten slaagt de opleiding er naar oordeel van het panel in om per locatie een inhoudelijk gedegen en representatief curriculum in te richten. De curricula zijn op dezelfde inhoudelijke uitgangspunten uitgewerkt. In de vormgeving is er sprake van een 'couleur locale'. Op die manier wordt recht gedaan aan de verschillen die er zijn in het onderwijsconcept, het team, de regio en voor een deel ook de studentpopulatie. Voor beide locaties geldt dat projecten een belangrijke verbindende rol spelen in de onderwijsstructuur. Deze brengen kennis en vaardigheden vanuit ondersteunende vakken bij elkaar. Dit aanbod sluit aan op de landelijke eisen en vertegenwoordigt de gewenste breedte en een passend niveau. Het midden- en kleinbedrijf kent,

evenals de internationale context, een plek in de curricula. Een aandachtspunt betreft het inbrengen van actuele thema's op het gebied van ict (bijvoorbeeld 'het analyseren van data'). In Almere is men hiermee begonnen met de pilotmodule Data-analyse. Voor beide curricula geldt verder dat deze studenten een internationale oriëntatie bieden, passend bij het beroepsbeeld. De vormgeving van het onderwijs steekt naar oordeel van het panel helder in elkaar en sluit aan op de visie op leren van de school met nadrukkelijk aandacht voor inclusie (student centraal). Kwalitatief staan beide teams er goed voor. Het panel waardeert daarbij de wijze waarop docenten samenwerken met studenten, lectoren en het werkveld. Dit draagt bij aan tevredenheid, betrokkenheid en waardering bij alle actoren, aldus het panel. Ook waardeert het panel de wijze waarop beide teams onderling afstemmen en samenwerken als positief.

Toetsing

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor standaard 3. F&C heeft een adequaat systeem van toetsing uitgewerkt, waarin de leerresultaten centraal staan en dat aansluit op het systeem van leren. Op beide locaties is de toetsing anders uitgewerkt en georganiseerd, maar voor beide locaties geldt dat de toetsing getuigt van een passende opbouw, een gevarieerd aanbod en dat deze volgens een evenwichtige spreiding wordt aangeboden. In de moduleboeken is de samenhang tussen leerresultaten, opdrachten en toetsing zichtbaar. De kwaliteit van de toetsen vindt het panel in orde. De toetsing heeft een duidelijk summatief karakter en kent veel losse eenheden. De ontwikkeling van het formatief karakter verdient in het licht van de ambities van de opleiding en de hogeschool verder aandacht. Iets dat logischerwijs bij de curriculumherziening kan worden meegenomen. De aandacht voor onderzoekend vermogen in de beoordeling van de eindwerken is voor het panel een dringender aandachtspunt. Het panel vindt dat een eenduidige werkwijze voor dit onderwerp (wat houden criteria in, wat verstaan wij hier onder) aandacht behoeft in de beoordeling.

Via de examencommissie is het toezicht op toetskwaliteit adequaat georganiseerd. Zij wordt daarbij ondersteund vanuit de toetscommissie. De opleiding hanteert passende kwaliteitseisen voor toetsing en beschikt over toetsexpertise om toetsing van beoogde kwaliteit uit te voeren. De opleiding heeft geïnvesteerd in toetsexpertise via scholing in de vorm van bke en kalibratiesessies onder docenten en examinatoren.

Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor standaard 4. De afstudeerwerken tonen de realisatie van de beoogde leerresultaten aan. Studenten kiezen voor het domein relevante thema's en werken deze voldoende uit. Zichtbaar beschikken zij over de kennis en inzichten om de arbeidsmarkt als beginnende professionals tegemoet te treden. De beheersing van het onderzoekend vermogen was in de bestudeerde dossiers minder sterk dan verwacht. Vanuit de toetsing vraagt het panel hier aandacht voor. Weliswaar ziet het panel dat een flink aantal afgestudeerden doorstroomt naar een universitaire (vervolg)opleiding (23 procent in 2019). Voor beide locaties geldt tevens dat alumni binnen een korte tijd een passende baan vinden en dat vertegenwoordigers van het werkveld positief oordelen over de kennis en kunde die studenten van deze opleiding inbrengen.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	7
Schets van de opleiding	9
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	12
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	14
Standaard 3 Toetsing	19
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	22
Eindoordeel over de opleiding	25
Aanbevelingen	27
Bijlagen	29
1. Bezoekprogramma	30
2. Bestudeerde documenten	31

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Finance & Control van hogeschool Windesheim. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van hogeschool Windesheim en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (september 2018) en de *Handleiding Opleidingsvisitaties Hoger Onderwijs 2019 Beperkte Opleidingsbeoordeling* van NQA.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 13 december 2019. Het visitatiepanel bestond uit:

De heer L.P.J. Meerschaert AA MEd (voorzitter, domeindeskundige)

De heer ir. M.C.J. van Ooijen RC (domeindeskundige)

De heer H.J. Perdok RA (domeindeskundige)

De heer M.P.A. Valks (studentlid)

Mevrouw M. Snel BHRM & BEd, senior auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

De opleiding Finance & Control maakte deel uit van de visitatiegroep HBO Bedrijfseconomie Noord Oost Nederland. Afstemming tussen alle deelpanels heeft plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. Daaraan voorafgaand, is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. De afstemming tussen panels is verder geborgd door de ondersteuning van, zo veel mogelijk, dezelfde secretaris vanuit NQA en eventuele andere evaluatiebureaus en door de inzet van getrainde voorzitters.

Werkwijze en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling heeft de opleiding een zelfevaluatie rapport aangeboden. Dit is opgebouwd uit de vier standaarden van de beperkte opleidingsbeoordeling. De opleiding heeft per standaard beschreven waar zij trots op is en wat verbeterpunten zijn. Via de digitale portal van NQA zijn diverse bijlagen beschikbaar gesteld, waaronder de studiegids en cursusbeschrijvingen. Het studentenhoofdstuk bestaat uit ervaringen van studenten uit Zwolle en Almere. Deze ervaringen en waarderingen sluiten aan bij de standaarden uit het beoordelingskader. Voor de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten heeft het panel vijftien afstudeerdossiers bekeken van afgestudeerden van de opleiding van de afgelopen twee jaar. De afstudeerdossiers zijn geselecteerd op basis van een groslijst van alumni. Daarbij is rekening gehouden met de variatie in studentwaarderingen en een representatieve vertegenwoordiging van de twee onderwijslocaties.

Centraal in de beoordeling stond het bezoek van het panel, bestaande uit deskundige peers. Ter voorbereiding op de visitatie is er een vooroverleg geweest. In dit overleg zijn de panelleden geïnstrueerd over de werkwijze van NQA en het NVAO-kader en zijn de voorlopige bevindingen besproken. Zowel tijdens het vooroverleg als tijdens de visitatie zijn bevindingen voortdurend gedeeld. Tijdens de bezokedag heeft het panel gesproken met diverse stakeholders van de opleiding, waaronder met studenten, docenten (examinatoren) en vertegenwoordigers van het

werkveld en is het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd (zie bijlage 2). Aan het einde van de bezokedag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel het eindoordeel en belangrijke bevindingen meegedeeld aan de opleiding.

Na het visitatiebezoek is een conceptrapportage opgesteld, dat is voorgelegd aan het panel. Met de input van alle panelleden is een tweede conceptrapport opgesteld, dat voor hoor- wederhoor op feitelijke onjuistheden is voorgelegd aan de opleiding. De panelleden hebben kennisgenomen van de reactie van de opleiding en waar nodig zijn aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, maart 2020

Panelvoorzitter

L.P.J. Meerschaert AA MEd

Lead-auditor

M. Snel BHRM & BEd

Schets van de opleiding

De hbo-bacheloropleiding Finance & Control (F&C) van Hogeschool Windesheim betreft een voltijdopleiding die in Zwolle en in Almere wordt aangeboden. De opleiding wordt in Zwolle sinds 1975 aangeboden en maakt daar de laatste jaren deel uit van het domein Business, Media en Recht. In 2019 telt de opleiding in Zwolle 539 studenten. De opleiding in Almere bestaat sinds 2011 en is zelfstandig ontwikkeld, dus niet afgeleid van het Zwolse. Zij maakt deel uit van het onderwijsaanbod van Windesheim Flevoland (Almere), waarmee deze vestiging invulling geeft aan een opdracht voor deze regio (provincie Flevoland). Binnen Windesheim Flevoland maakt F&C deel uit van de groep Managementopleidingen. In 2019 telt zij 220 studenten.

De opleiding F&C presenteert zich als 'dé brede bedrijfseconomische opleiding van Almere tot Zwolle'. Zij karakteriseert zich met de begrippen 'verankerd in de regio', 'vakinhoudelijk toonaangevend' en het voorstaan van 'een sterke betrokkenheid van docenten met studenten'.

Voor beide locaties geldt dat de opleiding enkele jaren achtereen als een van de beste grote opleidingen F&C van Nederland te boek staat. Enquêtes onder studenten en alumni laten dit zien. De opleiding voelt dit ook in haar overleggen met het werkveld. De opleiding heeft haar ambitie verwoord in drie actiepunten. Zij wil behouden wat goed is. Concreet betekent dit dat zij tot de top drie van Nederland wil blijven behoren. De opleiding in Zwolle stond de afgelopen drie jaar op de eerste plaats en heeft daarmee drie keer op rij het predicaat 'topopleiding' ontvangen (Keuzegids). Met deze ambitie wil de opleiding dus ook de brede opleiding blijven, die vakinhoudelijk toonaangevend is en goed is verankerd in de regio's via stage, co-makers en gastsprekers.

Vanuit de contacten met het afnemende veld, ervaart de opleiding ook dat er op inhoudelijk vlak onderwerpen zijn die schuren. De opleiding moet, mede ingegeven vanuit landelijke overleggen en input vanuit de werkvelden, aandacht gaan geven aan ict en digitalisering en dus aanpassingen gaan doorvoeren in het gewaardeerde curriculum. In dat licht draait het programma in Almere momenteel een pilot in jaar 2. Om de aandacht voor ict en digitalisering te versterken, wil de opleiding meer gaan samenwerken met de opleiding HBO-ICT en aandacht gaan geven aan het analyseren van data. De opleiding wil studenten daarmee optimaal voorbereiden op het werken in een *data-driven society* en een duurzame wereld. Docenten van de opleiding participeren al in lectoraten (zoals Supply chain finance en Circulaire economie), waarmee dan ook kan worden bijgedragen aan het vormgeven van deze thema's.

In het verlengde van de ambities van de hogeschool¹, wil de opleiding de aandacht voor gepersonaliseerd leren en persoonlijke routes versterken door studenten meer individuele keuzes te bieden en eigenaarschap te bevorderen. Dat laatste vindt vooral plaats via de studentbegeleiding. Ook wordt, in navolging van de ambities van de hogeschool, flexibilisering van toetsing en onderwijs beoogd, mede om gepersonaliseerd leren mogelijk te maken. Dit alles bij elkaar maakt dat de opleiding aan de vooravond staat van een grotere curriculumherziening.

Om recht te doen aan de 'couleur locale' wil de opleiding op de twee locaties gelijk zijn waar het kan en verschillend waar het moet. De programma's gaan uit van dezelfde leeruitkomsten. De inhoud van beide curricula is grotendeels gelijk en wordt volgens andere ontwerpprincipes (die

¹ *We care, we dare, we share* - Strategie hogeschool Windesheim, 2017-2022

ook veel overeenkomsten kennen) vormgegeven. Het onderwijs wordt door verschillende docententeams, met elk een eigen leidinggevende, uitgevoerd.

Schematisch zien de curricula er per locatie als volgt uit:

Schematisch curriculumoverzicht op hoofdlijnen locatie ZWOLLE

	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Leerjaar 1	Major 1.1 De Onderneming	Major 1.2 De externe omgeving	Major 2.1 De financiële afdeling	Major 2.2 Ondernemings- en bedrijfstakanalyse
Leerjaar 2	Major 3.1 Financials in Control 1	Major 3.2 Financials in Control 2 óf Treasury Management (Engelstalig programma)	Major 4.1 Management Game	Major 4.2 Business Information
Leerjaar 3	Major 5.1 en 5.2 Stage		Major 6.1 Verantwoordingsoverzichten	Major 6.2 New Business Models
Leerjaar 4	Minor (30 EC)		Major 7.1 en 7.2 Afstuderen	

Schematisch curriculumoverzicht op hoofdlijnen locatie ALMERE

	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Leerjaar 1	Blok 1.1 Samenwerken & Onderzoek	Blok 1.2 Samenwerken & Onderzoek	Blok 1.3 Ondernemingsplan	Blok 1.4 Ondernemingsplan
Leerjaar 2	Blok 2.1 De financiële afdeling & Oriëntatiestage	Blok 2.2 De financiële afdeling & Oriëntatiestage	Blok 2.3 BIV/AO	Blok 2.4 BIV/AO
Leerjaar 3	Blok 3.1 Keuze minor	Blok 3.2 Keuze minor	Blok 3.3 Financiële besluitvorming	Blok 3.4 Financiële besluitvorming
Leerjaar 4	Blok 4.1 Risk	Blok 4.2 Risk	Blok 4.3 Afstuderen	Blok 4.4 Afstuderen

De opleiding wil op inhoud nog meer naar elkaar toe groeien, zodat zo'n 75 procent gelijk is. Naast afstemming over vakinhoud, vindt afstemming plaats over de afstudeerprogramma's. Tevens vindt afstemming plaats vanuit de examen- en toetscommissie.

Van Bedrijfseconomie naar Finance & Control

De keuze voor de Engelse naamvoering is in navolging van het Landelijk Overleg Opleidingen F&C, waarin een onderbouwing is gegeven voor de Engelse naam. Deze onderbouwing is overtuigend en herkenbaar voor het panel en wordt ondersteund vanuit verschillende commissies die hier voor het Landelijk Overleg Opleidingen F&C onderzoek naar hebben gedaan. Zo bestrijkt bedrijfseconomie een breder vakgebied, dan waar F&C voor staat. In dat opzicht wordt de Engelse naam als passender beschouwd. De opleiding F&C is per september 2018 gestart met het invoeren van F&C.

Terugblik vorige visitatie

De vorige visitatie van de opleiding vond eind 2012 plaats. Destijds is de opleiding positief beoordeeld op de verschillende standaarden. De opleiding in Zwolle is - samenvattend gezegd - beoordeeld als een gedegen opleiding die aansluit op de landelijk eisen en positief wordt gewaardeerd door verschillende stakeholders. De opleiding kon in de ogen van het panel de aandacht voor internationalisering in het algemeen en onderzoek in het bijzonder binnen het afstuderen versterken. Laatstgenoemde werd mede meegegeven om een gewenste overstijgende blik bij studenten aan te tonen. De opleiding in Almere kende destijds geen afgestudeerden. Wel liet de opleiding in Almere een duidelijke eigenheid zien met een profiel met aandacht voor ondernemerschap en nauwe samenwerking met het werkveld (co-creatie via het concept van Comakership²). De genoemde aanbevelingen van het panel betroffen de opleiding in Zwolle. De gevraagde aandacht voor internationalisering heeft de opleiding in de ogen van het huidige panel adequaat opgepakt (zie standaard 2). Het huidige panel is tevens voldoende overtuigd van een gewenste overstijgende blik (hbo-niveau) bij studenten. Dit laat zich wat betreft het huidige panel niet altijd even sterk zien in het toepassen van een passende onderzoeksmatige aanpak. Het panel geeft de opleiding daarvoor aanbevelingen mee.

Administratieve gegevens Finance & Control hogeschool Windesheim

Naam opleiding in CROHO	B Finance & Control (Bedrijfseconomie)
Oriëntatie en niveau	hbo, bachelor
Graad	Bachelor of Science
Variant	Voltijd
Locatie	Almere Zwolle
Aantal studiepunten	240
Taal	Nederlands
Afstudeerspecialisatie(s)	Niet van toepassing
Sector	Economie
ISAT code CROHO	34401
Financiering	Bekostigd
Visitatiegroep	HBO Bedrijfseconomie Noord Oost Nederland
Inleverdatum	01-05-2020

² De opleidingen die worden aangeboden door Windesheim Flevoland in Almere zijn allemaal volgens het onderwijsconcept van Comakership © vormgegeven (zie verder standaard 2).

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

Het panel komt tot conclusie dat de opleiding Finance & Control van hogeschool Windesheim het onderwijs vormgeeft vanuit een passende set beoogde leerresultaten. Deze vinden hun oorsprong in het landelijke profiel uit 2016 en zijn door het landelijke werkveld gevalideerd. De leerresultaten zijn op heldere wijze vertaald naar een curriculum per locatie en voldoen aan het hbo-bachelorniveau. Met de set leerresultaten leidt F&C all-round financieel professionals op met een open blik en een onderzoekende houding. Deze financieel professional kan bovendien in de nationale en internationale context functioneren. Breed en gedegen is wat de opleiding karakteriseert, aldus het panel. Daarnaast kent de opleiding een sterke verankering in de regio. Dat blijkt uit de wijze waarop de opleiding per locatie de leerresultaten heeft vertaald naar een curriculum en dat heeft gedaan in nauwe afstemming met het werkveld. Alles overziend, komt het panel tot het oordeel **voldoet** voor deze standaard.

Onderbouwing

Beroepsbeeld financieel professional

De opleiding F&C gaat uit van het beroepsbeeld van de all-round financieel professional, zoals dat is beschreven in het landelijk tot stand gekomen opleidingsprofiel Finance & Control (LOP FC, 2016). Het opleidingsprofiel beschrijft de rol van de financieel professional van de toekomst en daarbij het belang van professioneel vakmanschap, onderzoekend vermogen en verantwoord handelen (omgaan met ethische dilemma's). Het profiel omvat tevens een beschrijving van relevante trends en ontwikkelingen in het beroepenveld.

De beoogde leerresultaten Finance & Control

De opleiding hanteert voor de curricula op beide locaties de zeven leerresultaten, zoals die in het landelijke opleidingsprofiel zijn uitgewerkt (LOP FC, 2016), te weten:

1. Strategic management
2. Performance management I
3. Performance management II
4. Governance, risk & compliance
5. Finance
6. Operations
7. Reporting

Het panel stelt vast dat de leerresultaten van F&C Windesheim beschrijven wat de afgestudeerde F&C'er moet kunnen. Daarbij maakt de opleiding duidelijk dat de leerresultaten de benodigde theoretische basis beschrijven die overeenkomt met het visiedocument van de vereniging van

Registercontrollers (2014) en de in de HEO-standaard benoemde aspecten 'onderzoekend vermogen', 'professioneel vakmanschap' en 'verantwoord handelen'. Ook stemmen de zeven leerresultaten overeen met de internationaal erkende Business and Accounting Standard 2013 (revised 2016). Hiermee voldoen de beoogde leerresultaten volgens het panel op een heldere wijze aan de verwachtingen van het beroepenveld en relevante (inter)nationale eisen. In het landelijke profiel is ook een onderbouwing gegeven voor de Engelse naam Finance & Control. Deze onderbouwing is overtuigend en herkenbaar voor het panel (zie Schets van de opleiding).

De opleiding heeft de landelijke leeruitkomsten op drie beheersingsniveaus uitgewerkt. Het derde niveau vertegenwoordigt het hbo-bachelorniveau op een heldere manier, aldus het panel. Dit is ontleend aan de uitwerking van het landelijke opleidingsprofiel. De leerresultaten vormen het vertrekpunt voor de curricula in Almere en in Zwolle, zo blijkt duidelijk voor het panel uit de leeruitkomstenschema's en de uitwerkingen van onderwijseenheden (*Leeruitkomstenmatrix F&C 2018-2019 Almere* en *Leeruitkomstenmatrix F&C 2018-2019 Zwolle*). De drie beheersingsniveaus zijn in de curricula opgenomen, zo stelt het panel vast.

Dé brede bedrijfseconomische opleiding van Nederland

De curricula-overzichten laten een vakinhoudelijk volledig en relevant programma zien. Dit sluit aan op de ambitie van de opleiding om studenten op te leiden tot all-round financieel professionals met een open blik en een onderzoekende houding die bovendien in een nationale en internationale context kunnen functioneren. De opleiding streeft niet expliciet een onderscheidende profilering na, maar wil nadrukkelijk dé brede bedrijfseconomische opleiding van Nederland zijn die vakinhoudelijk toonaangevend is. Het panel heeft de opleiding leren kennen als een brede en gedegen opleiding. Studenten krijgen passende vakinhoud, afgeleid van het landelijke profiel. Toonaangevend blijkt uit de aansluiting op relevante bronnen en doordat enkele docenten vakliteratuur hebben ontwikkeld. Tegelijkertijd vraagt het curriculum op onderdelen om actualisering (zie verder standaard 2).

Om aan te haken op actuele ontwikkelingen stemt de opleiding per locatie af met een eigen werkveldadviescommissie (wac) waarin het werkveld van de betreffende regio (Zwolle en Almere) is vertegenwoordigd. Per regio zijn dit verschillende bedrijven en vertegenwoordigt elke wac zowel het MKB als grote(re) bedrijven met een internationale oriëntatie. Dit blijkt voor het panel duidelijk uit bestudeerde documenten (notulen) en de gesprekken met verschillende vertegenwoordigers van het werkveld. Daarbij ziet het panel dat enkele docenten van F&C Zwolle in de wac van Almere participeren en dat enkele docenten van F&C Almere in de wac van Zwolle zitten. Op die manier worden bevindingen vanuit beide regio's breder gedeeld dan alleen met de eigen locatie.

Het panel heeft gesproken met verschillende vertegenwoordigers van het werkveld. Zij gaven aan de opleiding als een actieve partij te ervaren die het werkveld goed opzoekt voor dialoog over de ontwikkelrichting van de programma's. Voor het werkveld is duidelijk dat het werkveld zich serieus genomen voelt en betrokken wordt. Als er een punt is waar de opleiding zich verder in kan ontwikkelen, dan ligt dat wat het beroepenveld en alumni, zoals ook eerder aangegeven, op het gebied van ict en digitalisering. Dit sluit aan bij de waarneming van het panel over de inhoud van het curriculum en waarvoor het panel bij standaard 2 ook haar ideeën heeft geuit.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

Vanuit de beoogde leerresultaten slaagt de opleiding er naar oordeel van het panel in om per locatie een inhoudelijk gedegen en representatief curriculum in te richten. De curricula zijn op dezelfde inhoudelijke uitgangspunten uitgewerkt. Waar mogelijk gebeurt dit op eenzelfde manier (onder het motto: 'gelijk waar het kan...'). In de vormgeving is er sprake van een 'couleur locale'. Op die manier wordt recht gedaan aan de verschillen die er zijn in het onderwijsconcept, het team, de regio en voor een deel ook de studentpopulatie (zoals het motto: '...en verschillend waar het moet').

In het onderwijs spelen projecten een belangrijke verbindende rol in de onderwijsstructuur. Deze brengen kennis en vaardigheden vanuit ondersteunende vakken bij elkaar. Dit aanbod sluit aan op de landelijke eisen en vertegenwoordigt de gewenste breedte en een passend niveau. Het midden- en kleinbedrijf kent, evenals de internationale context, een plek in de curricula. Een aandachtspunt betreft het inbrengen van actuele thema's op het gebied van ict (bijvoorbeeld het analyseren van data). Studenten geven aan meer uitdaging daarin te verwachten en ook het werkveld ziet dit te weinig terug. De module Data-Analyse die momenteel als pilot draait in jaar 2 in Almere, biedt in dit kader volgens het panel mooie mogelijkheden om verder uit te bouwen. Dit moet wat betreft het panel opgepakt worden. Beide curricula bieden studenten een internationale oriëntatie, passend bij het beroepsbeeld.

De vormgeving van het onderwijs steekt naar oordeel van het panel helder in elkaar en sluit aan op de visie op leren van de school met nadrukkelijk aandacht voor inclusie (student centraal). Waardering van het panel is er voor de docententeams die verschillend zijn per locatie. Kwalitatief staan beide teams er goed voor. Het panel waardeert daarbij de wijze waarop docenten samenwerken met studenten, lectoren en het werkveld. Dit draagt bij aan tevredenheid, betrokkenheid en waardering bij alle actoren, aldus het panel. Ook waardeert het panel de manier waarop beide teams onderling afstemmen en samenwerken als positief. Alles overziend, **voldoet** de opleiding voor deze standaard aan de basiskwaliteit.

Onderbouwing

Zoals gezegd, biedt F&C per locatie een programma. Beide programma's zijn op dezelfde leerresultaten gebaseerd. De inhoudelijke verschillen zijn marginaal. Voor een groot deel komen de curricula overeen. Er is sprake van een duidelijke lokale inkleuring die past bij (en recht doet aan) de eigenheid van de betreffende locatie. In navolgende worden beide curricula beschreven. Bevindingen gelden voor beide locaties. Waar dat van toepassing is, zijn verschillen geduid.

Opzet en inhoud programma's

De programma's op beide locaties hebben het panel laten zien dat studenten per periode aan projecten (of in Almere aan comakerships) werken die elk ondersteund worden door theorieleerlijnen en vaardighedenleerlijnen. In die lijnen is aandacht voor bedrijfseconomische kennis (bezien vanuit verschillende contexten) en bredere vakken zoals management & organisatie, recht, Engels, onderzoek en projectmatig werken.

Het panel constateert dat de studenten in de propedeuse kennismaken met de breedte van het financiële werkveld. Het onderwijs in jaar 1 is op beide locaties vergelijkbaar. Studenten doen bedrijfseconomische kennis op, lichten een onderneming van binnen en buiten door en werken bijvoorbeeld aan een ondernemingsplan. Er is duidelijk aandacht voor het MKB en voor een internationale oriëntatie waarmee de opleiding ook via de curricula is verankerd in de regio's. Er wordt recht gedaan aan de oriënterende en verwijzende functie van de propedeuse; studenten kunnen zonder vertraging hun initiële studiekeuze voor Finance & Control aanpassen naar bijvoorbeeld Accountancy. De studentbegeleiding is vormgegeven vanuit een aparte leerlijn (zie verder bij Studentbegeleiding).

In de hoofdfase bouwen vakkennis en projecten voort op het onderwijs van studiejaar 1. De leerstof die in deze fase aan de orde komt, bevat meer diepgang en complexiteit. De theorie- en vaardighedenlijnen worden voortgezet en verrijkt met onderwerpen als financieel Engels, zakelijk schrijven, onderzoek en cultural awareness. In beide curricula staat de werking van een financiële afdeling en het werken met, en leren verwerken van, bedrijfsinformatie centraal (zowel in de nationale als de internationale context). Er is aandacht voor bedrijfsadministratie, financial & management accounting en verandermanagement. Het panel heeft gezien dat lesstof (kennis en vaardigheden) terugkomt in de onderwijsleerlijnen. Het betreft een degelijk geheel, waarbij de inhoud duidelijk is ontleend aan landelijke uitgangspunten. Weliswaar zijn het er erg veel (twaalf) en is het opgebouwd uit veel losse onderdelen waardoor het als fragmentarisch wordt ervaren wat het panel begrijpelijk vindt. Dit, ondanks de aanwezige inhoudelijke samenhang. Een aandachtspunt is dat de inhoud op het vlak van ict en digitalisering (met aandacht voor data analytics en data mining) actueler moet. Het panel vindt dat en ook studenten en vertegenwoordigers van het werkveld benoemen dit als aandachtspunt. In Almere draait een pilot op het gebied van data-analyse die na evaluatie in de hele opleiding opgepakt kan worden. Verder heeft het management tijdens de visitatie aangegeven dat zij voornemens is een module block chain van de Haagse Hogeschool over te nemen. Dat biedt volgens het panel mooie (en ook nodige) vooruitzichten.

De student in de praktijk

In Almere lopen studenten in jaar 1 een oriëntatiestage waarin zij kennis maken met het werkveld. Zowel in studiejaar 2, 3 en 4 werken studenten gedurende een semester in kleine groepen in totaal 30 dagen aan een comakership. Dit is een projectopdracht waarin een actuele vraag van een authentieke opdrachtgever centraal staat. In de comakership krijgt co-creatie concreet vorm. De opdrachtgever vervult een rol in begeleiding en beoordeling. Afspraken hieromtrent worden in een tripartiete overeenkomst vastgelegd.

In Zwolle werken studenten iedere lesperiode aan een project; vier per jaar. Deze vinden deels binnenschools en deels buitenschools (voor een echte opdrachtgever) plaats. Studenten werken in groepen aan deze projectopdrachten. In jaar 3 lopen studenten individueel een half jaar stage en in jaar 4 studeren zij individueel af bij een bedrijf naar keuze.

Het panel stelt vast dat door de programma's door de jaren heen een mooie relatie tussen theorie- en vaardighedenlijnen en de praktijk te zien is. Studenten geven hierover wat wisselende geluiden mee. Er zijn studenten die heel tevreden zijn over de aandacht voor de praktijk en de logische samenhang met de theorie. Evengoed zijn er studenten die het geluid afgeven dat dit een verbeterpunt is, dat de opleiding de praktijk sterker kan verweven met het onderwijs en dat er meer gastcolleges mogen zijn.

Internationalisering

In de leerresultaten zit verankerd dat studenten hun competenties binnen een internationale context kunnen toepassen. Dat is logisch aangezien de bedrijven steeds vaker op een internationale schaal opereren. In de regio's van Almere en Zwolle is dit heel duidelijk het geval. Denk aan bedrijven als Scania, Wehkamp, DSM, USG en EY. Om studenten voor te bereiden op die internationale context, besteden de programma's aandacht aan intercultural awareness via het vak International Business, dat in Zwolle twee keer wordt aangeboden. Ook maken internationale literatuur en artikelen deel uit van de vaste lesstof, krijgen studenten Engels en financial Engels en werken zij aan projecten voor bedrijven met deze internationale scope. Aanvullend op het vaste lesaanbod, kunnen studenten voor stage, minor of afstuderen naar het buitenland. Verder kunnen zij deelnemen aan excursies die onder andere plaatsvinden naar Gent, Brussel en New York. In Zwolle kunnen studenten in het tweede studiejaar kiezen voor een periode Engelstalig onderwijs (Treasury Management). Alles bij elkaar heeft de opleiding in de ogen van het panel voldoende aandacht voor internationalisering.

Onderzoekend vermogen

Voor onderzoekend vermogen geldt, net als bij 'internationalisering', dat de ontwikkeling daarvan zit verankerd in de leerresultaten. Via projecten leren studenten stapsgewijs onderzoek doen en ontwikkelen zij een passende mate van kritisch denken. Het panel is positief over de lesactiviteiten die er zijn voor studenten om onderzoeksvaardigheden aan te leren en de manier waarop dit samenhangt met projecten waarin studenten werken aan beroepsproducten. In Almere zijn comakerships kleine onderzoeken en in Zwolle geldt dat onder andere voor de module New Business Models, waarvoor studenten in een groep een onderzoeksproject doen voor een bedrijf.

Het panel waardeert de aandacht in het curriculum voor de ontwikkeling van onderzoekend vermogen als toereikend. Op basis van de bestudeerde vierdejaars studentproducten en de kwaliteit van het onderzoek daarin, vraagt het aandacht voor een scherpere beoordeling hiervan (zie standaard 3).

De student centraal: keuzeonderwijs en minoren

De student kan via verschillende onderwijsseenheden zijn eigen opleidingsprofiel kleuren. Naast de keuze die studenten hebben in enkele projecten, waarbij zij zelf een bedrijf kiezen, hebben ze keuzevrijheid bij de stage- en afstudeeropdracht. Ook biedt de minor (30 EC) verschillende mogelijkheden. In Almere staat deze in de eerste helft van het derde jaar geprogrammeerd. In Zwolle werken studenten in jaar 4, voorafgaand aan het afstuderen, aan de keuzeminor. De keuzevrijheid krijgt concreet vorm in het minoren-aanbod. Studenten kunnen een buitenlandminor doen of een premaster volgen om zich voor te bereiden op een wetenschappelijke vervolgopleiding. Zoals gezegd, biedt het programma in Zwolle studenten de mogelijkheid om een Engelse onderwijsseenheid te volgen. Met de verschillende keuzemogelijkheden doen de programma's naar de mening van het panel recht aan de groei in zelfstandigheid van studenten

en bieden zij hen de mogelijkheid eigen interesses te volgen. Vanuit de studentbegeleiding wordt dit leerproces (ontdekken wat je interesses zijn, en wat de mogelijkheden zijn binnen de hogeschool) ondersteund.

Al met al is het panel tevreden over de onderwijsprogramma's. De projecten werken motiverend en vormen een goede kapstok voor het leren van de studenten. De inhoud is herkenbaar afgeleid van de beoogde leerresultaten en studenten zijn in hoge mate positief. Hoewel er zichtbaar een adequate basis aan kennis en vaardigheden wordt aangeboden, verdient actualisatie van thema's aandacht. Met de voorgenomen curriculumherziening om toe te werken naar een meer flexibel programma kan, en zal naar verwachting, de fragmentarische vormgeving onder ogenschouw worden genomen. Het panel beveelt dit proces van harte aan.

Vormgeving F&C (Zwolle en Almere)

Voor beide locaties geldt dat het onderwijs is vormgegeven aan de hand van vier leerlijnen: kennis, vaardigheden, praktijk en reflectie. Daarmee is het onderwijs vormgegeven naar het model van Ploegman & De Bie (2008). In de betreffende leerlijnen vindt de ontwikkeling van de beoogde leerresultaten en de daarin verankerde kennis en vaardigheden plaats. De kennis en vaardigheden worden in vakken aangeboden die samenhangen met projecten (behorend bij de praktijklijn). Veel voorkomende werkvormen in de theorie- en vaardighedenlijn zijn hoor- en werkcolleges, aangevuld met gastcolleges, werkcolleges en trainingen. Studenten in Zwolle geven daarbij aan dat de groepsgrootte aandacht vraagt; zij wensen nadrukkelijk kleinere klassen.

In projecten en comakerships werken studenten altijd in groepen. Studenten maken duidelijke afspraken over het samenwerken om meeliften te voorkomen. Vanuit de docentbegeleiding is hier aandacht voor. De aandacht hiervoor kan wat betreft het panel scherper; bijvoorbeeld in de logboekverantwoording kunnen studenten hun eigen inbreng duidelijk middels bewijs zichtbaar maken. Dat studenten (Zwolle en Almere) niet altijd hun projectgroep mogen samenstellen vindt het panel in dat licht positief.

Het panel waardeert de vormgeving (deels al gezegd) als gedegen en compleet.

Het grote verschil per locatie is dat de opleiding in Almere bij onderdelen in de praktijk werkt volgens het concept van comakerships (zie voorgaande). Daarmee heeft zij op een fraaie wijze de verbinding met de beroepspraktijk geborgd.

Studentbegeleiding

Voor de programma's geldt dat zij zich conformeren aan de visie op leren van de hogeschool en daarin de aandacht voor de regierol bij de student. Met de studentbegeleiding streeft de opleiding na om enerzijds de studievoortgang van studenten te volgen en te bewaken én anderzijds om studenten te ondersteunen bij hun professionele en persoonlijke groei. De wijze waarop dit wordt ondersteund in de curricula is vormgegeven vanuit principes die Windesheim-breed gelden (*Windesheim Strategische Koers 2017-2022*). Dit krijgt vorm binnen de reflectieve leerlijn. Bij de instroom krijgt elke student een sb'er (studiebegeleider) die als vast aanspreekpunt fungeert voor de student. Studenten weten daarnaast hun docenten goed te vinden wanneer zij vragen hebben. Binnen de reflectielijn zijn activiteiten geprogrammeerd die de student helpen de studieroute vorm te geven. Dit zijn individuele gesprekken en diverse groepsactiviteiten. Het panel herkent een actieve studentbegeleiding gericht op het bewaken van de gewenste studievoortgang en de persoonlijke groei van de student. Daarbij merkt het panel op dat de grote

betrokkenheid van docenten bij studenten eraan bijdraagt dat zij hun studenten goed kennen. In het contact met docenten waarderen studenten de persoonlijke benadering als prettig.

Kwaliteit docenten

Per locatie wordt het onderwijs verzorgd door een team met een leidinggevende. Docenten van beide teams stemmen af over de vakinhoud, op het niveau van een module. Teams stemmen ook af over de grote lijnen via specifieke teambijeenkomsten. Verder zijn er overleggen tussen leidinggevend en vindt er afstemming plaats vanuit de examencommissie en via de bijeenkomsten van de werkveldadviescommissies. De teams hebben de overtuigende indruk achtergelaten dat zij elkaar goed weten te vinden om van elkaar te leren. De manier van afstemmen en samenwerken zal ook de komende jaren aandacht krijgen voor het verder oppakken van uitdagingen rondom curriculumhervorming. Het panel is daarnaast positief over de inhoudelijke kwalificaties, blijkend uit de cv-overzichten. Het docententeam is universitair opgeleid en kent langs verschillende wegen een goede verbinding met de praktijk. Docenten zijn bijvoorbeeld lid van een beroepsorganisatie en werken of werkten tot voor kort in de sector. Ook door de inzet van gastdocenten wordt voor aansluiting op actuele thema's in het veld gezorgd. Verder zijn docenten in Zwolle tevens auteur van relevante literatuur die in F&C-opleidingen in het land wordt ingezet en zijn docenten in het bezit van een bke-certificering. Uit de verschillende gesprekken met studenten en evaluaties blijkt ten slotte duidelijk dat de kwaliteit van de docenten positief wordt gewaardeerd door de studenten.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

F&C heeft een adequaat systeem van toetsing uitgewerkt, waarin de leerresultaten centraal staan en dat aansluit op het systeem van leren. Dit is voor het onderwijs op beide locaties anders uitgewerkt en georganiseerd, maar voor beide locaties geldt dat de toetsing getuigt van een passende opbouw, een gevarieerd aanbod en volgens een evenwichtige spreiding wordt aangeboden. Er zijn veel losse toetsen, passend bij de opzet van de programma's. In de moduleboeken is de samenhang tussen leerresultaten, opdrachten en toetsing zichtbaar. De kwaliteit van de toetsen vindt het panel in orde. De toetsing heeft een duidelijk summatief karakter. De ontwikkeling van het formatief karakter verdient in het licht van de ambities van de opleiding en de hogeschool, en daarin de aandacht voor persoonsontwikkeling en gepersonaliseerd leren, verder aandacht. Iets dat logischerwijs bij de curriculumherziening kan worden meegenomen. De betrouwbaarheid en navolgbaarheid in de beoordelingsformulieren bij het afstuderen moet volgens het panel beter. Dit heeft de aandacht gekregen in kalibratiesessies. De aandacht voor onderzoekend vermogen in de beoordeling van de eindwerken is voor het panel een dringender aandachtspunt. Het panel vindt dat een eenduidig normkader voor dit onderwerp (wat houden criteria in, wat verstaan wij hier onder) aandacht behoeft in de beoordeling.

Studenten zijn tevreden over de kwaliteit van de toetsing. Voor hen is helder wat er van hen wordt verwacht. Zij uiten zich positief over het gevarieerde aanbod en de inhoudelijke kwaliteit. Over het geheel genomen zijn zij ook tevreden over de hoeveelheid en de kwaliteit van de feedback.

De opleiding hanteert passende kwaliteitseisen voor toetsing en beschikt over toetsexpertise om toetsing van beoogde kwaliteit uit te voeren. De opleiding heeft geïnvesteerd in toetsexpertise via scholing in de vorm van bke en kalibratiesessies onder docenten en examinatoren. Ook het toezicht op toetskwaliteit is adequaat georganiseerd via de examencommissie en de toetscommissie. De examencommissie geeft goed gevolg aan haar taken en verantwoordelijkheden, aldus het panel. Middels een extern lid wordt ook de onafhankelijkheid versterkt en een frisse blik van buiten binnengehaald en adequaat worden opdrachten tot toetsanalyses aan de toetscommissie verstrekt.

Alles overziend, komt het panel tot het oordeel **voldoet** voor deze standaard.

Onderbouwing

Toetsbeleid

De opleiding hanteert de uitgangspunten voor de toetsing zoals die staan beschreven in het *Toetsbeleid Windesheim* en het *Toetsbeleid BMR, 2018*. De hierin opgenomen regels sluiten aan op algemene wet- en regelgeving van de WhW. De organisatie van de toetsing is vastgelegd in

de OER en nader uitgewerkt in de *Regels Tentaminering* en het OER-opleidingsdeel. Dit opleidingsdeel laat de verschillen per locatie zien.

De toetsing is gericht op het aantonen van de leerresultaten. Dit gebeurt op een manier die aansluit bij de opzet van het programma, namelijk via toetsing van aparte kennisonderdelen en via beoordeling van projectresultaten/beroepsproducten. Bij laatstgenoemde vervullen vertegenwoordigers van het beroepenveld ook een rol. Het toetsprogramma laat zien via welke toetsvormen de leerresultaten worden gemeten. Deze vindt het panel passend.

Voor de uitvoering van de toetsing hanteert de opleiding kwaliteitseisen welke de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie borgen. Daarnaast dienen toetsvormen aan te sluiten op het onderwijs. Wat betreft de toetsvormen is het een voornemen van de opleiding om meer in grotere eenheden te toetsen en de toetsing tussen beide locaties meer op elkaar af te stemmen. Dit ook om een bepaalde efficiency te realiseren. Het panel ziet daartoe ook mogelijkheden en beschouwt het ontwikkelen hiervan als 'work in progress' in de totale ontwikkeling van de opleiding die - zoals gezegd - nog verder zijn beslag gaat krijgen.

Uitvoering toetsing en beoordeling

De uitgangspunten die centraal staan in het systeem van toetsing herkent het panel terug in de verschillende voorbeelden die het heeft ingezien. De kwaliteit van deze toetsen is valide. Van een betrouwbare toetsing is sprake via de inzet van beoordelingsformulieren, waarin criteria centraal staan die zijn afgeleid van de leerresultaten. Ook zet F&C meerdere beoordelaars in bij de beoordelingen van beroepsopdrachten (projecten en comakers), en ad random vertegenwoordigers uit de beroepspraktijk. De betrouwbaarheid wordt verder verstevigd, doordat examinatoren in kalibratiesessies met elkaar afstemmen en doordat de kwalificaties op verschillende niveaus en op verschillende momenten worden getoetst door verschillende examinatoren (triangulatie). De betrouwbaarheid en navolgbaarheid in de beoordelingsformulieren bij het afstuderen moet beter aldus het panel. Dit heeft de aandacht in kalibratiesessies, zo geven docenten (examinatoren) aan. Daarnaast vindt het panel dat de aandacht die F&C heeft voor onderzoekend vermogen scherper in de beoordelingen tot uiting kan komen. Zo heeft het panel onderzoeken gezien die in de ogen van het panel niet of niet volledig aan de gestelde criteria voldeden en toch als voldoende zijn beoordeeld.

Het panel stelt vast dat de opleiding de leerresultaten toetst met een mix aan toetsvormen; een gevarieerd geheel, dat onder meer bestaat uit kennistoetsen (multiple choice, open en gesloten vragen), beroepsproducten (bijvoorbeeld een jaarrekening, risico-inventarisatie, adviesrapport of fiscaal advies) en presentaties. Een deel gaat ook via digitale toetsen (Almere: Excel). Studenten zijn over het geheel genomen tevreden over de toetsing. Toetsen zijn goed te doen, als je leert en lessen hebt bijgewoond. Opdrachten vinden zij relevant vanwege de praktijkgerichtheid. Over de toetsing geven studenten verder aan, dat zij adequaat geïnformeerd worden (via de elektronische leeromgeving) over wat er wanneer en hoe er wordt getoetst. Zowel opdrachten als de bijbehorende beoordelingsformulieren zijn in de modulehandleidingen voor studenten opgenomen. Feedback vinden studenten in algemene zin toereikend. Alleen over inzagemomenten oordelen studenten uit Zwolle kritisch, dit is beter geregeld in Almere.

Borging toetskwaliteit

Toetsen worden ontwikkeld door docenten. Zij beschikken over de nodige expertise en worden ondersteund vanuit de toetscommissie. Examinatoren worden benoemd door de examencommissie. Het panel stelt vast dat examinatoren zijn gekwalificeerd en dat nagenoeg al

het onderwijsgevende personeel een bke-certificaat heeft. F&C investeert in kalibratiesessies voor examinatoren om af te stemmen over toetsing en beoordeling.

Er wordt vanuit een examencommissie vanuit Zwolle toegezien op de kwaliteit van beide programma's. De examencommissie in Almere is gemandateerd vanuit de examencommissie Zwolle. De examencommissie vervult haar wettelijke taak, zo blijkt uit de bestudeerde stukken. De examencommissie controleert onder andere de kwaliteit van de toetsen en adviseert het management over te nemen maatregelen. Zij wijst examinatoren aan en voert jaarlijks een controle uit op de processen en beoordelingen van de eindwerken. Dat doet zij onder meer door steekproeven van eindwerken te nemen. Ook constateert de commissie in haar jaarverslag dat examinatoren onderling kalibreren over beoordelingen. Het panel stelt verder vast dat de examencommissie beschikt over toetsexpertise en over een extern lid waarmee een frisse blik van buiten wordt binnengehaald.

Vanuit de examencommissie is een toetscommissie samengesteld. Deze werkt op basis van een jaar- en actieplan dat het panel heeft kunnen inzien. De toetscommissie gaat vooral de kwaliteit van toetsen na en rapporteert hierover aan de examencommissie en het management. Wanneer een toets bijvoorbeeld slecht scoort in een evaluatie of de uitkomst is opvallend hoog of laag, dan gaat de toetscommissie daar naar kijken.

Het panel ziet in het geheel van activiteiten, dat de borging van de kwaliteit van toetsing op orde is. De examencommissie en de toetscommissie hebben een goede pdca-aanpak in hun werkwijze, zo blijkt uit bestudeerde documenten en het gevoerde gesprek.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

Het panel bestudeerde voor de beoordeling van deze standaard vijftien dossiers van afgestudeerden van de afgelopen twee jaar van de locaties Zwolle en Almere. De werken van afgestudeerden tonen over de hele linie in voldoende mate de realisatie van de beoogde leerresultaten. Studenten kiezen voor het domein relevante thema's en werken deze voldoende uit. Zichtbaar beschikken zij over de kennis en inzichten om de arbeidsmarkt als beginnende professionals tegemoet te treden. De aansluiting op het werkveld blijkt overtuigend uit de tevredenheid van alumni en werkgevers hierover. Zij zijn buitengewoon positief over wat de opleiding hen brengt. Ook stroomt een flink aantal alumni door naar een universitaire (vervolg)studie. De beheersing van het onderzoekend vermogen was in de bestudeerde dossiers minder sterk dan verwacht op basis van de door de opleiding gestelde criteria. Alles overziend, komt het panel op basis van de totale kwaliteit en de gesprekken hierover tot het oordeel **voldoet** voor deze standaard.

Onderbouwing

Afstuderen

Om een beeld te krijgen van de realisatie van de beoogde leerresultaten, heeft het panel gekeken naar eindwerken van afgestudeerden van de afgelopen twee jaar. Dit betrof werken van studenten uit Zwolle en Almere. Voor beide locaties geldt dat het afstuderen deel uitmaakt van het laatste semester en een omvang kent van 30 EC. De opzet en bedoeling van het afstuderen komt op beide locaties voor een groot deel overeen. Voor het afstuderen werkt een student individueel aan een opdracht die hij of zij zelf vergaart in de beroepspraktijk. Het afstuderen levert een set van producten op die afzonderlijk worden beoordeeld en worden gepresenteerd (mondelijke zitting) bij het afstudeerbedrijf in het bijzijn van de bedrijfsmentor en eerste coach. Afgestudeerden in Zwolle presenteren hun resultaten daarna nog voor een afstudeercommissie. Ook deze mondelinge verdediging weegt mee in de eindbeoordeling (fungeert als een tweede beoordeling).

Het afstuderen in Zwolle is voor de student en andere betrokkenen beschreven in de *Handleiding Afstuderen Bedrijfseconomie Zwolle*. Aanvullend op voorgenoemde aandachtspunten staat hierin precies wat het afstuderen moet opleveren en aan welke criteria de verschillende onderdelen moeten voldoen, waaronder knock-out criteria. Dit is voor studenten duidelijk, zo geven studenten aan. Daarnaast kunnen zij bij hun docentbegeleider terecht. Het afstuderen levert een afstudeerwerkplan, een productverslag en een procesverslag op. Het productverslag bevat een implementatieplan en aanbevelingen (advies) aan de organisatie. Het procesverslag bevat een persoonlijk ontwikkelingsplan en een reflectieverslag op persoonlijk functioneren. Vervolgens staan de resultaten centraal in een mondelinge presentatie en verdediging. Sporadisch sluit een

lid van de beroepenveldcommissie te Zwolle aan bij afstudeerzitting om de aansluiting op het werkveld te waarborgen.

Voor de opleiding in Almere is het afstudeertraject beschreven in *Afstudeercomaker Bedrijfseconomie Almere*. De student werkt aan een adviesopdracht op het terrein van de financiële advisering. De adviesopdracht leidt tot:

- een onderzoeksrapport;
- een verslag van persoonlijk functioneren (proces- en reflectieverslag);
- een mondeling advies aan de instelling (presentatie).

Ook studenten uit Almere geven aan dat voor hen helder is wat er van hen wordt verwacht met het afstuderen. Tijdens de eindpresentatie en verdediging geeft de student een verantwoording van de onderzoeksbevindingen en het onderzoeksproces.

Voordat de student aan het afstuderen kan beginnen, keurt een afstudeercoördinator de opdracht van tevoren goed.

Het panel waardeert de wijze waarop de opleiding studenten stuurt een procesmatige aanpak toe te passen als positief. De student maakt vooraf een Plan van aanpak, houdt daar een blog over bij en wordt daar (mede) op beoordeeld. Naast het resultaat (rapport/verslag) worden studenten ook geëvalueerd op het afgelegde (leer)traject.

In de beoordeling geldt voor beide afstudeertrajecten dat de opleidingsspecifieke competenties en de Dublin-descriptoren centraal staan. De resultaten van het afstuderen (afstudeerwerkplan) worden in Zwolle beoordeeld door de docentbegeleider en een tweede beoordelaar (docent vanuit de opleiding). Bij het productverslag vindt de tweede beoordeling plaats door een onafhankelijke afstudeercommissie. In Almere wordt het resultaat van het afstuderen door twee onafhankelijke docenten beoordeeld die niet de begeleider zijn geweest. Daarnaast geeft de bedrijfscoach input voor de beoordeling van het proces. Docentbeoordelaars hebben verantwoordelijkheid over de beoordeling van het gerealiseerde niveau. Aan het einde van de afstudeerzitting wordt het cijfer meegedeeld.

De onderbouwing van het eindcijfer in het formulier heeft de aandacht in kalibratiesessies. Per februari 2020 zal sprake zijn van een duidelijker onderscheid in de feitelijke onderbouwing van het eindcijfer en de feedback naar de student. Hier is ondersteuning op ingezet.

Beoogde leerresultaten aangetoond

Het panel maakte een steekproefsgewijze selectie van vijftien afstudeerdossiers (incl. beoordeling) uit een overzichtslijst van afgestudeerden van Zwolle en Almere van de afgelopen twee jaar. De steekproef bevatte een spreiding in resultaat (beoordelingen hoog - middel - laag).

Het panel constateert op basis van haar bestudering van de dossiers dat de afgestudeerden aan de beoogde leerresultaten voldoen en daarmee dat afgestudeerden zich als beginnend professionals in het vakgebied bewijzen. De dossiers laten zien dat zij zich inhoudelijk en qua niveau voldoende hebben ontwikkeld. De aangetroffen kwaliteit van het onderzoekend vermogen vindt het panel in het licht van de criteria van de opleiding zwak. Het panel verwacht complexere en meer diepgaander onderzoek in sommige gevallen. Deze specifieke voorbeelden kregen van de opleiding ook een lagere waardering. Naast de in de ogen van het panel zwakke presentatie van gemaakte keuze (onderzoekend vermogen), waardeerde het panel de vakinhoudelijke kwaliteit als voldoende. Het panel constateert dat studenten over het geheel hebben laten zien te

beschikken over een bruikbare set kennis en inzichten (o.a. financieel, management, fiscaal, economisch, rapportagevaardigheden en communiceren), waarmee zij goed de arbeidsmarkt tegemoet kunnen treden. Ook is gebleken dat de beoogde leerresultaten in andere onderwijseenheden via beoordeling en toetsing in voldoende mate zijn geborgd. Hiermee is het panel voldoende overtuigd dat beoogde resultaten behaald worden per student. Toch vraagt het panel aandacht voor het scherper toezien op onderzoek in het afstuderen, zoals gesteld bij standaard 3. Weliswaar is er over de hele opleiding voldoende aandacht voor de ontwikkeling van de gevraagde onderzoeksvaardigheden.

Functioneren afgestudeerden

Vanuit het perspectief van het werkveld en afgestudeerden ontstaat een positief beeld over de aansluiting van de opleiding op het werkveld. De afnemers van deze opleiding zijn buitengewoon positief over de kwaliteit die deze opleiding oplevert. Enquêtes laten dat - jaar op jaar - zien en ook in de gevoerde gesprekken komt dit als een sterk punt naar voren. De opleiding wordt door het afnemende veld als een vakinhoudelijke gedegen en brede bedrijfseconomische opleiding gezien en gewaardeerd. Dit is voor het panel ook zichtbaar in verslagen van de werkveldadviescommissies en blijkt uit diverse evaluaties onder alumni. Een mooi element hierin is de doorstroom van afgestudeerden naar een universitaire (vervolg)opleiding (23 procent, in 2019). Deze studenten zijn daar ook zeer succesvol in; de uitval van deze studenten is praktisch nihil en enkele alumni hebben hun universitaire graad cum laude afgerond. Dit mooie resultaat valt te waarderen. Het vasthouden van die waardering bij het oppakken van de veranderingen die voorliggen is een spannende uitdaging voor de opleiding die zij aldus het panel met vertrouwen tegemoet kan zien.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel F&C voltijd; Zwolle en Almere
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet

De opleiding Finance & Control voldoet op alle standaarden aan de basiskwaliteit van het beoordelingskader. De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Op basis van de positieve kwaliteit over de vier standaarden komt het panel tot een positief eindoordeel over de opleiding als geheel. De opleiding presenteert zich als dé brede bedrijfseconomische opleiding van het land en een opleiding die vakinhoudelijk toonaangevend is. Breed en gedegen is hoe het panel de opleiding karakteriseert. Zij is vakinhoudelijk toonaangevend, doordat docenten van de opleiding relevante vakliteratuur hebben ontwikkeld. Om verder vakinhoudelijk toonaangevend te zijn, is actualisering op thema's nodig. Tevens kenmerkt de opleiding zich in de ogen van het panel als klassiek in de vormgeving, waarbij de hoeveelheid losse eenheden opvallend zijn. Het panel ziet een uitdaging liggen voor de opleiding om toe te werken naar een meer flexibel programma met grotere eenheden en tegelijk de overtuigende tevredenheid onder alle betrokkenen te behouden. Een tevredenheid en waardering waar de opleiding trots op kan zijn.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Finance & Control in Almere en Zwolle van hogeschool Windesheim als **positief**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Standaard 2

- Actualiseer op inhoud op het gebied van ict en digitalisering met aandacht voor data analyse. Gegeven de karakteristiek 'vakinhoudelijk toonaangevend' moet de opleiding actualiteiten op het terrein van ict en digitalisering (aandacht voor een *data driven society*) en digitalisering steviger integreren in de curricula.
- Onderzoek de wens en mogelijkheid voor meer gastcolleges.
- Overweeg of studenten eerder in het curriculum dan tijdens het afstuderen geconfronteerd worden met het onderzoeksproces via individuele onderzoeksopdrachten.
- Voer een strakkere borging van bewijs van individuele inbreng tijdens groepsopdrachten. Dit zodanig dat meeliftgedrag wordt voorkomen of direct zichtbaar wordt.

Standaard 3

- Geef verder aandacht aan de ontwikkeling van het formatief karakter in de toetsing. Dit in het licht van de ambities van de opleiding en de hogeschool, en daarin de aandacht voor persoonsontwikkeling en gepersonaliseerd leren.
- Besteed aandacht aan een meer uniforme vastlegging van de bevindingen in de beoordelingsformulieren (bij het afstuderen) en versterk de betrouwbaarheid en navolgbaarheid daarin.
- Versterk de aandacht voor de beoordeling van het onderzoekend vermogen (wat houden criteria in, wat verstaan wij hier onder). Laat dit scherper in de beoordelingen tot uiting komen.

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

8:00-8.15	Ontvangst
8:15-8.45	Toelichting afstuderen en beoordelen eindniveau <i>Aanvullende toelichting verzorgd door opleidingsmanagement en afstudeercoördinatoren Almere en Zwolle</i>
8:45-9.00	Introductie opleiding over visie en ambities <i>Een pitch verzorgd door hogeschoolhoofddocent Finance & Control Zwolle en opleidingscoördinator Finance & Control Almere</i>
9.00-10.00	Panel: voorbereiding, afstemming, bestuderen documentatie door panel
10.00-10.45	Presentatie van het profiel van de opleiding <i>Een rondgang van het panel langs vier statafels:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. verankerd in regio Zwolle; 2. verankerd in de regio Almere; 3. betrokken bij onze studenten; 4. vakinhoudelijk toonaangevend.
10.45-11.15	Panel: voorbereiding, afstemming, bestuderen documentatie door panel
11.15-12.00	Themagesprek: praktijk in de opleiding <i>Panel in gesprek met docenten (afstudeerbegeleiders), studenten, alumni over de praktijkleerlijn en project New Business Models, en de stage en het afstuderen (Zwolle en Almere)</i>
12.00-12.10	Korte pauze
12.10-12.45	Lunchgesprek met studenten <i>Panel in gesprek met tweede, derde en vierdejaars studenten uit Zwolle en Almere</i>
12.45-13.00	Korte pauze
13.00-13.45	Gesprek met docenten en lectoraten <i>Panel in gesprek met docenten, docent-onderzoekers en lectoren van de opleiding</i>
13.45-14.00	Korte pauze
14.00-14.45	Gesprek borging <i>Het panel gaat in gesprek met de examencommissie, de toetscommissie en de opleidingscommissie</i>
14.45-15.00	Korte pauze
15.00-15.30	Gesprek met het opleidingsmanagement <i>Het panel gaat in gesprek met het domein- en opleidingsmanagement</i>
15.30-16.30	Panel voert afsluitend beoordelingsoverleg
16.30-17.00	Terugkoppeling <i>Voorzitter van het panel verzorgt een samenvattende terugkoppeling over oordelen en bevindingen van het panel</i>
17.00-17.15	Korte pauze
17:15-18.00	Het ontwikkelgesprek

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

Digitaal vooraf aangeleverd:

- Zelfevaluatie-rapport Finance & Control Windesheim
- Landelijk opleidingsprofiel Finance and Control (LOP FC2016)
- Leeruitkomstenmatrix Bedrijfseconomie Almere 2017-2018
- Leeruitkomstenmatrix Bedrijfseconomie Zwolle 2017-2018
- Leeruitkomstenmatrix Finance and Control Almere 2018-2019
- Leeruitkomstenmatrix Finance and Control Zwolle 2018-2019
- OER Finance and Control Almere 2019-2020
- OER Finance and Control Zwolle 2019-2020
- OER Instellingsdeel Windesheim 2019-2020
- Organisatie Finance and Control team Almere (beknopt overzicht cv docenten)
- Organisatie Finance and Control team Zwolle (beknopt overzicht cv docenten)
- Studiegids Bedrijfseconomie Almere jaar 3 en 4
- Studiegids Bedrijfseconomie Zwolle jaar 2 t/m 4
- Studiegids Finance and Control Almere jaar 1 en 2
- Studiegids Finance and Control Zwolle jaar 1
- Toetsbeleid Domein BMR Zwolle 2018-2019
- Toetsbeleid Domeindeel Flevoland Almere 2017-2018
- Toetsbeleid en borging
- Toetsbeleid Instellingsdeel Windesheim 2018-2019
- Groslijst afgestudeerden
- Selectie eindwerkstukken Almere (6) en Zwolle (9):
 - Almere voltijd 18-19 (4), 17-18 (2);
 - Bijbehorende beoordelingsrubrics en handleidingen afstuderen 2017-2018 en 2018-2019 Almere;
 - Zwolle voltijd 18-19 (6), 17-18 (3);
 - Bijbehorende beoordelingsrubrics en handleidingen afstuderen 2017-2018 en 2018-2019 Zwolle.

Digitaal ter inzage op 13 december 2019:

- Jaarverslag examencommissie
- Verslagen opleidingscommissie
- Documenten vertegenwoordiging werkveld
- Representatieve selectie (uitgewerkte) toetsopgaven met bijbehorende beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) opleiding F&C
- Een representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal